

ROMÂNIA EROICĂ

REVISTA LUNARA ILUSTRATA

Organ de cultură și propagandă națională al Soc. „Cultul Eroilor” sub înalta ocrotire a M. S. REGINA MARIA
Președinte activ: I. P. S. S. PATRIARHUL Dr. MIRON CRISTEA — Dir. Gen.: GENERAL I. MANOLESCU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

București. — Palatul Patriarhiei

Telefon 66/62

ABONAMENTE ANUALE:

Ediție de lux pt. autorități și instituții	1500 lei
„ obișnuită particulari	1000 „
„ obișnuită pt. pensionari săteni,	120 „
soldași și școlari	60 „

Dir. Revistei: Lt.-Col. Radu Miron Makarovitsch

Secretar de Redacție: Aurelian Păunescu

Delegatul Revistei: Gr. Eremiescu

Sărbătoarea desrobirei Basarabiei

Basarabia și-a serbat zilele trecute zece ani de libertate și viață românească.

A fost un prilej curat de mare bucurie națională. Ea strălucea în privirea mulțimilor fermecate de înfățișarea mândră și hojărâtă ca a unor legionari, a ostașilor noștri, în mersul vioi al tinereții școlare atât de iubitoare de muncă și învățătură, în graiul cumpăniț al poporului, mai pregătit prin firea lui simțitoare decât cel din alte părți, să simtă farmecul și însemnătatea unei asemenea bucurii.

Conducătorii și cărturarii neamului și-au spus cuvântul lor înțelept, mai ales în fața impunătoarei statui a lui Ștefan cel Mare, care nu rămâne numai cel mai destoinic domn al nostru, dar și cel mai mare apărător al creștinismului împotriva Turcilor.

Sărbătoarea a avut însă darul să îtoarcă mai mult ca ori când inima și privirea întregului nostru neam spre ținuturile și poporul basarabeian.

Căci se petrece acolo o minunată înflorire a sufletului românesc ținut timp de un secol în întunec.

În satele întinse și bogate din ținutul dealurilor domoale, stăpânite de mori evocative cu aripi plutitoare în văzduh, cum e tot ținutul istoric al Lăpușnei, sau în șesul dinspre mare și stepa răsăriteană, s'au ridicat în ultimii ani mărețe școale, unde trudesca niște adevărați apostoli și luminători, dascăli români.

Sunt școale mari, încăpătoare, având între sălile de cursuri și atelierele pentru bunele meșteșuguri, sala mare de serbări pentru luminarea poporului.

În aceste sate, învățătorul și-a dat mâna cu ofițerul pentru a face cultură românească.

Am văzut muzee întocmite de distinși ostași, scene de scânduri sub aer liber, pe care, în zilele de sărbătoare, ostașii noștri jucau de dragul sătenilor dornici de petrecere sănătoasă, piese de Alexandri, urmăriți cu nespus drag de mulțimea privitoare.

Am auzit la inaugurarea unora din aceste școale coruri admirabile. Într'un sat de minoritari slavi, învățătorul a înfățișat ministerului culturii naționale lista cântecelor știute de elevi.

— „Cântați pe cel care vă este mai drag vouă, le-a spus ministrul.”

Și atunci, într'o desăvârșită armonie, cu o accentuare rituală și vibrantă, mulțimea copiilor,—căci ceia ce distinge Basarabia este numărul cel mare al lor,—a început să cânte cu tot sufletul un cântec eroic, reminiscențe din vremurile de sbucium și i-tejje al acestui pământ atât de mult încercat:

„Măi Tătare, măi vecine,
Astă țară e română.
Dacă ai curaj în tine.
Vino să te bați cu mine,
Măi Tătare, măi hainel

Cântau copiii cu tot sufletul lor, dar ceia ce impresiona mai mult, eră acompaniamentul întregului sat. Ca o puternică orgă, bătrânii, bărbații și femeile satului cu deosebitul lor simț muzical, psalmodiau, ritmul, îngânând chiar cuvintele. Când am încercat să le vorbesc românește nu m'au înțeles și n'au putut să-mi răspundă.

„Sunt ucrainieni mi-a spus însuflețitul învățător și ei abia acum încep să deprindă graiul nostru prin mijlocirea copiilor lor și mai ales de dragul cântecelor noastre care le merg la inimă.”

Pentru a fi văzute și prețuite în lumina celor zece ani de libertate românească, lucrurile acestea trebuiesc văzute la fața locului.

Căci dacă s'a realizat ceva în provincia dintre Prut și Nistru este numai datorită strădaniei învățătorilor și patriotismului activ și cald al armatei.

Dealtminteri, aceste două instituții au rămas cu adevărat imaginea cea mai curată a trecutului și sufletului local: *vitejja și învățătura*.

Faptul că sub Ruși chiar, boerul Alexandru Hâjdău credea de datorie lui, la 1834, cu prilejul împărțirii premiilor de fine de an la Hotin, să amintească în calitatea lui de efor școlar, nu numai superioritatea spirituală a Românilor față de Ruși, dar chiar adevărul istoric că primele universități rusești au fost întemeiate de români, cea spirituală dela Kiev de Petru Movilă, cea dela Moscova de Dimitrie Can-

temir și cea dela Petrograd de poetul Herăscu, urmașul stolnicului Cantacuzino, arată conștiința superiorității românilor față de asupritorii lor, dar mai ales deosebita lor însușiri spirituale menite să revie acest frumos rol cultural al neamului nostru în civilizația omenirii.

Ele vor îndreptăți chiar îndrăznețele interpretări pe care unii cercetători poloni le dau în ultimul timp stemei moldovenești, capului de zimbru pe care îl au deasemeni ca marcă unele din districtele poloneze în strânsă legătură cu trecutul neamului nostru.

Acești cercetători, interpretează stema Moldovei, drept pătura primelor cuceriri și începuturi de civilizație ale omenirii, adică emblema domesticirii, primului animal sălbatic, a zimbrului, devenit bou domestic. În acest înțeles trebuie căutată după dânsii și etimologia cuvântului de *volohi*, (vol=bou) cu care sunt desemnați aborigenii, primii stăpânitori ai acestui străvechi și civilizat pământ dacic de către valurile slave venite cu mult în urmă. Acest înțeles l'ar avea deasemeni și denumirea de *boerus*, care în latina primitivă ar desemna de stăpânitorul bouului, deci pe omul liber, pe stăpân.

Iar identitatea de stemă în unele ținuturi poloneze, trebuie atribuită tot după unii cercetători poloni, fap-

tului că nobilimea acestei țări (sleahta, adică cei o sută de mii în drept de vot), era o castă privilegată, aparținând ca și rasa cavalerilor teutoni rasei dominante aborigene, rasei dace, fapt mărturisit și prin culoarea lor brună cu ochii verzi, fizionomie deosebită de smeadul caracteristic masselor populare poloneze.

Toate aceste probleme, aparțin însă domeniului științific și ele au pentru moment o mică însemnătate.

Pentru noi, învățământul care se desprinde din comemorarea liberei reveniri a Basarabiei la sânul patriei mame, este puterea culturii și artei naționale în procesul unificării sufletești cu provincia de peste Prut.

Datori sunt deci conducătorii țării, ca urmând pilda înțeleaptă a oștirea care a devenit în timp de pace factor cultural în ținuturile basarabene, Statul oficial să desăvârșească prin toate mijloacele de propagandă culturală, opera pe care o împlinesc acum cu mijloacele lor modeste, dar cu un suflet atât de mare, armata și învățătoria din Basarabia.

Și atunci vom avea sărbătoarea cea mare și definitivă.

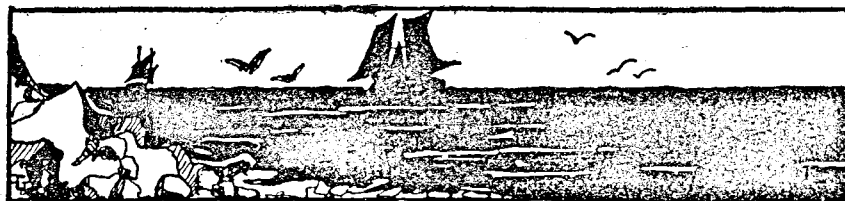
G. Lungulescu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sufletele eroilor noștri căzuți
și-au făcut drum spre faimă;
izbandoa pământescă n'are
înțeles decât numai dacă
cinstea țării stă înalță ca o
culme.

1918

~~C. Harig~~

M A R A Ş T I

(Fragment epic)

IV

Cutremurând văzduhul și culmile albastre
 De-două zile'ntr'una bat tunurile noastre
 Când tunul încetează începe mitraliera
 Un avion se'nalță și spintec-atmosfera
 Cu largi rotiri de vultur semeț . . . E românesc . . .
 Ei îți arată drumul . . . Pe umeri parcă'ți cresc
 Și ție aripi . . . aripi de-Arhanghel, toată zarea
 Străfulgeră de raze . . . Iți frângi în piept răbdarea . . .
 Un semn, o clipă numai și vei porni torent
 Cu viața ta ce poartă un nume . . . Sub tunică
 O cruce porți și-un număr . . . Soldat, căprar, sergent
 Sau ofițer, un suflet și-un gând spre marea faptă!
 O forță mult mai mare ca tine te ridică,
 Puteri nestăvilite în pieptu-ți se deșteaptă,
 Puteri mai mari ca tine îți strigă înainte!
 E visul ce te poartă trecând peste morminte
 Trecând peste tranșeea schimbată'n țintirim
 Și care făuri-va din tine, anonim,
 Eroul sfânt cu moaște pierdute pe coline
 Spre care țara'ntreagă veni-va să se'nchine!

Mircea Rădulescu

TITICĂ GORNISTU

Titică era gornist. Mărunt, grăsuliu, cu ochii mari albaștri, și cu bujori în obraji. Când a fost trimis în Dobrogea Nouă să-și facă stagiul militar, Constandin Vasile, fruntea flăcăilor dintr-o comună din Gorj, a zâmbit.

— Se vede treaba că mă știi și domnii cei mari că sunt cruce de voinic. M'au trimis Românilor celor noi...

Tată-so la luat în Duminița din ajunul plecării la cârciumă, și s'au cinstit cu tot satul.

— Să-ți trăească meletarul vere Dumitre!..

— Să-ți trăească dorobanțu, cumetre Mitule!..

Să ți-l văd grad nene Dumitre..!

Și până noaptea târziu, Nenea Dumitru și cu Titică, au stat în ochii satului; Nenea Dumitru umflându-și pieptul și Titică îmbujorat. A doua zi s'au strâns flăcării satului ș'au pornit-o fiecare unde era chemat.

La început Titică era stingher. Nu prea se simțea el la casa lui, era parcă mai bine când hojănărea pe câmp vara și primăvara, era parcă mai bine când tolănit la umbra sălciilor din luncă, fluera, după cintezi. Dar greu e începutul. Mai apoi s'a deprins Titică cu miliția. A legat camaraderie, cu unul de lângă satul lui, a mai prins puțină dragoste de sergentul dela al doilea, un Bucureștean, bun și glumeț, și azi așa, mâine așa, Titică uitase dorul de casă și greul oștirii. Intr-o zi, când plutonul de recruți se găsea la câmp, veni Căpitanul Șef de muzică, însoțit de majorul, șeful gorniştilor. Așeză plutonul pe două rânduri depărtate și se strecură printre ele.

— Pe tine cum te cheamă?

— Dincă Mărin.

— Scrie-l major.

— Pe tine?

— Cioacă Niculac.

— Pe tine?

— Constandin Vasile.

— Asta-i bun. Hai, ce zici majorule?

— Bun, foarte bun Domnule Căpitan.

Și Căpitanul, bătea pieptul voinic al lui Titică. II aleseră la goarnă.

Titică mai întâi se îngălbeni, apoi se îngândură. Toată noaptea nu dormi.

— Să nu, mă fac eu grad? Să mă duc la goarnă?

În mîntea lui răsări, Stancu Vânătoru, gornistul rezervist din satul lui. Stancu îndrăgise goarna și o purta cu el decând se liberase. La horă, la nunți, la sărbători, Stancu Vânătoru, suna semnale din goarnă și de multe ori când oboseau țigani, îi mai zicea și el câte-o horă din goarna lui.

Lui Titică i-ar fi plăcut mai bine să fie un grad.

Învățase instrucția de-i sfârșiau calcăile și știa teoria ca în regulamente.

— Degeaba m'am străduit eu și am pierdut nopți întregi, buchisind la teorie, ca să nu mă fac grad? Bună-i și goarna, dar acolo e greu să ajungi grad; ș'apoi trebuie s'o iau dela capăt.

Se duse la Sergentul lui, la Bucureșteanu.

— Să trăiți D-le Sergent.

— Ce-i Titică?

— D-le Sergent am să plec la goarnă.

— Și nu-ți place Titică?

— Nu d-le Sergent, Ași vrea mai bine să rămân la ploton; mi-e dragă instrucția.

Sergentul ș'a pus toată greutatea galoanelor lui, în joc, dar de geaba, Titică uimise pe toți cu pieptul lui puternic.

S'a dus Titică la goarnă; la început îi era greu, buzele neînvățate îl dureau, Șeful, majorul însemnat și cu mustățile mari, îi cam ciocănea la „tonuri”. Titică se trăsese la față. Când s'a dus de Paști, acasă i se spovedi lui tată-su. Tată-su s'a uitat la el:

— De, Constandine, tată, așa ți-a fost scris. Barim te ții tu de ea, sau o tânjești.

— Tată m'am mai dat cu ea. Baa d-l Șef, spune c-o să ies întâiul pe Batalion.

Tată-su a zâmbit.

— Așa Constandine, Stancu îmbătrânește, tu ești tânăr și voinic; să fie cineva care să ne sune mobilizaarea cu toată inima și cu tot sufletu.

Când s'au dus la horă, Titică a luat goarna lui Stancu și i-a tras un „drept”, lung, lung și stins. Flăcării s'au strâns pe lângă el, și el le-a zis o sârbă săltăreață. Tată-so râdea; Stancu Vânătoru l-a luat în brațe și-a lăcrămat.

— Așa Constandine, așa flăcăule; satul nostru are oameni cu piepturi tari; nu sânt în tot județul gornişti ca în comuna noastră. Așa flăcăule, eu îs bătrân, dar voi cei tineri să nu ne lăsați. Să trăești.

După Paști, Titică prinse dragoste de goarnă. Ochii flăcăilor, lacrimile lui Stancu îi spunea că el trebuie să fie gornist. Titică s'a schimbat; gândurile nu-l mai băteau și nopțile nu le mai făcea zi. Titică era sufletul Companiei. După marșuri obositoare, după munci grele, seara după apel, Titică zicea doine scurte și sârbe săltărețe. Apoi nu era nimeni în Regiment, să sune stingerea ca Titică... ca la Cavalerie”. În nopțile cu lună Titică, venea la Companie, își înfunda goarna cu batista și așa în zumzet, deschidea dorul sufletului.

Șeful gorniştilor, majorul cel însemnat, și cu mustățile lungi, l-a propus companiei pentru gradul de „fruntaș”. Lui Titică îi străluciră ochii și i se îmbujoră fața. De acum el va suna onorul la fețele

mari, la ghegenerali și colonei; îi scrise tatălui său, și iscăli „Fruntașul gornist Constandin Vasile.”

Când s'a sunat mobilizarea, Titică fu repartizat, ca agent de legătură la plutonul unu. Noptile de vară dela Postul mic No. 1, nu mai erau nopți; erau frământări de dragoste și oftări din adâncul sufletului. Titică își vărsa focul în goarna lui înfundată, și focul lui încingea sufletul camarazilor lui, lungiți pe spate, cu mâinile sub căpătâi și ochii la stele.

Când s'au pornit luptele, Titică, era nedespărțit de Comandantul Companiei; sunete din goarnă se dau rar în război. Titică, era însă omul de încredere al Comandantului și ștabela lui cea mai bună. Titică alerga de colo până colo. Ba la Regiment, ba la Batalion, ba la plotoane, resfirate în posturi mici, și toată ziua Titică era pe drumuri. Mai târziu Titică, care era și el frământat de dor de-acasă, se făcu și purtător de scrisori. Camarazii lui, de abea așteptau să-l vadă venind, unul cu inima bătăndă, așteptând un răspuns, altul cu inima deschisă și cu un plic închis.

— Ei, D-le Fruntaș am ceva?

— De, măi vere; astăzi nu ai, dar poate vine mâine.

Te-o fi uitat puica.

De se întâmpla să fie în toiul luptei, unitatea unde ajungea, Titică se vărsa el printre cei dinaintă și trăgea ca la nuntă. Seara când se întorcea la Companie, povestea D-lui Căpitan, toată lupta. Căpitanul îl făcu caporal. Creștea inima în pieptul lui Titică.

— Să trăiți D-le Caporal.

— Sănătate, Camarade.

— D-le Caporal, aș vrea să scriu și eu acasă, dar nu știu carte.

— Vino 'ncoa. Ce să scriu acasă?

— Să trăiți D-le Caporal, să scriți că sunt bine și n'am murit, iar dacă mor, să aibă grije de Leana mea, și de boii ei.

S'au dat lupte de hărțueală pe granița de Sud, și cu arma în mână s'au retras ostile române până la tranșeele dela Topraisar. Titică s'a vârit peste tot în lupte. La Bazargic, la Ghelengic, la Caraomer; Titică ducea în lupte sufletul lui de oltean. Veniră și timpuri mai grele, zile mohorâte și ploioase. Ici, unul nu avea manta căci o pierduse în lupta dela cutare, Titică se ducea pe câmp, găsea vre'unul luat de Dumnezeu, îi lua și el mantaua, altul nu avea tutun, Titică se rotea pe lângă căruțe și venea cu tutunul, altul nu avea hârtie de țigare... Titică îngrija de toți.

— Na, măi vere. ține, ici.

Și „verii” lui Titică cei mulți se'nchinau, pentru sufletul lui.

Pe la mijlocul lui Septembrie, începu pe tot frontul de Sud o luptă disperată, pentru pământul Dobrogei, Români, atacau cu disperare, dar numărul lor mic

și puterea dușmanilor, îi întăreau și mai tare. De-abia intrați în luptă întăreau pasul pentru lupta cu baioneta. Ei una știau; baioneta e sfântă. Ce tunuri, ce metraliere? Suflet și baionetă.

În lupta dela Amzața, înspre seară Compania lui Titică reușise să se strecoare până la porumbi. Era un lan des și cu porumbi înalți. Se îndesise soldații în porumbi și căutau acolo să lovească mijlocul dușmanilor în plin. Dar pasă-mi-te că dușmanul văzuse porumbul și îl supraveghea, căci de câte ori încercau Românii să iasă, de atâtea ori mitralierele tocăneau și Românii erau nevoiți să se retragă în porumbi, lăsând la marginea lui doi-trei morți sau doi-trei răniți. Lui Titică i se rupea inima de jale și de durere.

— Aide-ți măi fraților, aide-ți odată cu toții, că fug ei Bulgarii, când ne-o vedea.

Au încercat ei în mai multe rânduri, dar mitralierele îi măcinau. Ba începuse și pârdașica de Artilerie să semene bombe, pe marginea porumbului.

Sergentul Bucureștean, dragostea lui Titică, căzu și el. Un obuz făcu o groapă; Titică disperase. Un al doilea obuz trosni, și o mitralieră tocănea de zor. Titică ridică ochii către cer, strânse dinții în gură, făcu câteva cruci; se avântă apoi afară din porumbi și duse goarna la gură. Un sunet lung de luptă, de încurajare, sfășie văzduhul. Soldații din porumbi se înfiorară, se uitau unul la altul nedumeriți.

...Un urlet lung, sălbatec eși din piepturile lor.

Tunu bătea mai des, mitralierele tocăneau ucigător;... dar soldații din porumbi erau duși, goarna lui Titică îi mâna, răsunând a vitejie și avânt.

S'au dus Românii, val vârtej; Titică răsturnat într'o groapă de obuz, cu capul înăuntru și picioarele afară, a sunat „Atacul”, până ce dușmanii au rupt-o la fugă.

În seara acelei zile de Septembrie 1916, trupele Române dela Amzața au zdrobit dușmanul, luându-i peste 2000 de prizonieri și 3 baterii de tunuri.

Locot. Paul Epureanu

DIN „CARNETUL MEU“

Lt.-Colonel Grig. Ionescu

Zile de glorie

4 Oct. 1916 (Valea Oltuzului).

Zi de glorie... de grea cumpănă... de mare încercare pentru Regimentul 13 Infanterie.

După câteva săptămâni de vreme nouă și ceață, am avut azi o zi senină ca de primăvară. Aurora dimineții se arăta în fund de zare poleind stâncile sure ale Carpaților.

Din ea o geană mai îndrăzneță se întinsese și lumina ei încă nesigură, cădea pe înălțimea Cernica, unde dușmanul se organizase pentru luptă. Negurile nopții se risipise sfioase, pe cărările pădurilor, ca niște răi făcători ce fug de lumina zilei.

Soarele dimineții, eșind din cutele dese ale nourilor deși, plumburii, aruncă în același timp unde de

Efectul căderii unui proiectil

lumina asupra pădurei Vranceanu poziția noastră de luptă, asupra văilor și munților.

Toată noaptea bătuse tunurile, trimițând spre pământul pustiit, valuri amețitoare de fum și flăcări.

Urmele proaspete de distrugere și omor, arătau luptele cumplite ce avusese loc în ajun.

Petele de sânge, care însemnau chinurile răniților ce abia fusese ridicați, întrerupea monotonia lugubră a tabloului cu mormanele de cadavre.

După îmbrăcăminte și căști, se puteau deosebi ai noștri de ai lor. Erau căzuți destui deoparte și de alta.

Nisăeri nu-ți puteai odihni în liniște privirea.

Fiecare colț, fiecare părticică de pământ, îți povestea de un omor crud. Presimțiri de moarte răsăreau de pretutindeni, la fiecare pas.

Numai bolta cerească luminată și clară, îți surâdea vesel, vroidnd parcă ați spune că speranțele vin numai de sus. Da, de sus va veni adevărată mântuire.

Soldații noștri știu cu toții acest adevăr și disprețuesc priveliștea sinistă a pământului nenorocit, așteptând cu nerăbdare ziua de glorie.

Inamicul pare a se frământa.

Cei câțiva metri de pământ câștigați în ajun, le-au dat noi speranțe de victorie, noi imbolduri de navală spre inima țării.

Tintea ca printr'o ofensivă viguroasă, să deschidă o poartă de pătrundere spre Moldova.

Judecând intențiunea care avea să-l ducă pe calea triumfului, este ușor de imaginat urgia pe care au deslănțuit-o în dimineața zilei de 4 Oct.

Pregătirea de artilerie a început brusc, asurzitor.

Exploziile obuzelor se succedau cu iuțea neînchipuită. Proiectilele cădeau cu sutele asupra dealului Vranceanu, aruncând în aer mase mari de pământ.

Arborii erau zdrobiți în sute de bucăți care se animau de mânie și prindeau în ei furia omorului și a distrugerii.

Sub căderea în grămadă a obuzelor, pământul se sguduia ca scuturat de spirite diabolice.

Uraganul devenise mai puternic.

Bubuiturile s'au îndesit aducând cu ele râuri de foc și fum. Coloane dese de pământ se ridicau spre cer; copaci tineri și bătrâni se rostogoleau la pământ, ca niște uriași doborâți de un vânt de moarte.

La un moment dat, bombardamentul a încetat pentru a face loc inamicului.

Gloanțele de mitraliere și arme, cădeau ca grindina. Valuri de asalt germane se îndreptau spre Vranceanu cu intențiunea învăluirii flancului nostru drept, închinând și strângând din ce în ce mai mult dealul Vranceanu.

Lupta era îndârjită. Cădeau morții în brazde, ca fânul sub coasele ascuțite ale cosășilor sânguitori.

Piepturile soldaților erau larg deschise de gloanțe și schije de obuze.

Valurile de asalt presau tot mai mult, ascunse după cortina de obuze.

Atacuri după atacuri s'au repetat. Contra atacuri au fost pronunțate de soldații noștri. Valurile vrășmașe secerate de focul mitralierelor noastre, se înșăimântau la vederea baionetelor românești ce răsăreau din șanțuri.

O panică străbătu atunci linia de luptă inamică dela un capăt la altul, iar baioneta soldatului român deschidea râuri de sânge.

Dușmanul se clătina.

Ofițerii lor căutau să strângă rândurile și să în-

I. ROMANIA EROICA

lături dezordinea, readucându-i la luptă. În clipa aceea mult sânge s'a vărsat. O! câte acțiuni sublime. Câte fapte eroice nu s'au desfășurat atunci și au rămas necunoscute și fără glorie.

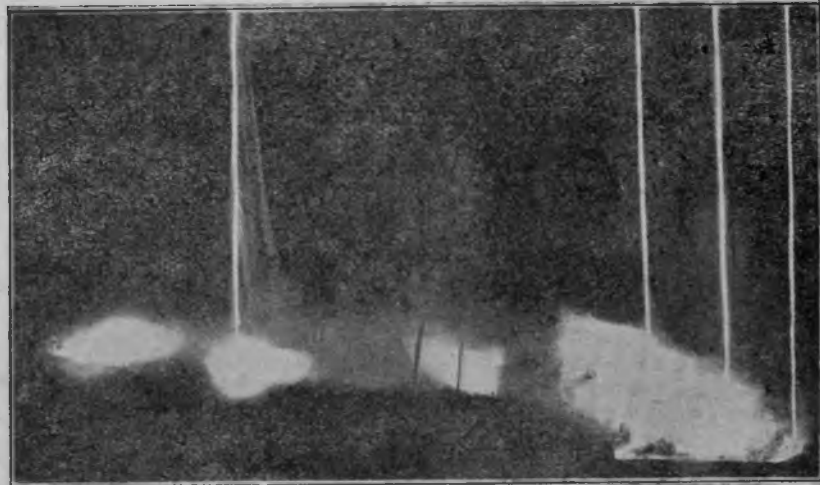
Câți n'au rămas singuri martorii vitejiei lor extraordinare.

Câtă cinste se cuvine lor, eroi necunoscuți!

tunecate după vârfurile de munți cu coroane groase de păduri negre, urmate de bubuituri scurte, acoperind tăcerea tristă ce domnea, cu v'uețe prelungi și lugubre.

Erau tunurile care încă nu se astâmpăraseră.

Obosiți de lupta zilei, impresionați de vaetele răniților, înfrigurați de urgia ce se abătuse asupra a-

Pozițiile noastre de luptă sunt scâldate în lumina rachetelor. Vrânceanu (Valea Oituzului) 15 Aug. 1916.

Lupta a durat până la ora 6, când inamicul obosit și decimat, a renunțat de a mai ataca.

cestei țări, soldații căzuseră într'o toropeală chinuitoare.

Noaptea cădea tot mai deasă.

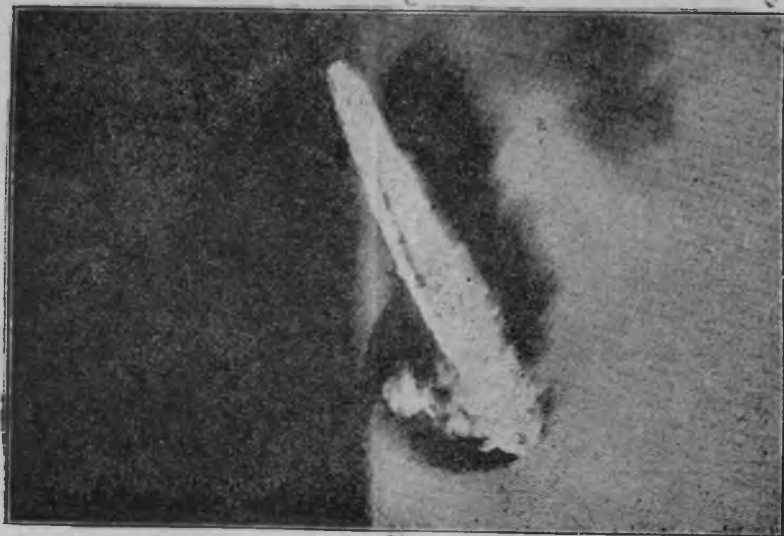
Totuși, era liniște, o liniște caldă.

Se părea că Dumnezeu a coborât din ceruri o dulce îndurare pe lumea amorțită.

Deodată, apar în orizontul negru, învăluit și

Soarele asfințise.

Un vânt rece ca de gheață, aducea cu sine nouri

Inamicul atacă cu gaze de luptă.

groși de toamnă, care alergau pe bolta cerească cu o iuțeală înspăimântătoare.

Intunericul se lăsa tot mai mult, învăluind pământul și pădurile care începuse a lua forme de fantome furioase.

Lumini de fulgere țâșneau din depărtările în-

pierdut în taina nopții, numeroase scipiri mari de ilumină, ce înoată prin umbră, alungate de zgomote turbate.

Ele se înmulțesc, se îndesesc și se urcă spre zare ca o roată uriașă, umplând de vâpae abisurile cerești,

Orizontul pare o singură flacăra.

Pădurile, piscurile, colinele apar în umbra luminiilor, ca într'un vis de sânge.

Și furtuna urlă din ce în ce mai vijelios.

La arme! se aude.

Nu se sfârși cuvântul și mji de făclii feerice de toate culorile, se aruncă spre ceruri, umplând de lumină pozițiile noastre.

Privitorul care ar fi stat în depărtare, ar fi avut impresiunea unei serbări de artificii. Și totuși... câtă groază aduceau acele încrucișări nebune de focuri! Păreau niște șerpi uriași de flăcări, ce se aruncau din

și obuze ce le-au svârlit timp de câteva ore, au pierdut în câteva minute.

După câteva clipe nimic nu se mai auzea.

Întinericul își lăsase iarăși perdeaua groasă deasupra pământului.

Siluate negre mișunau prin întineric, purtând pe umeri sarcini grele. Se culegeau răniții. Cu aceeași milă, fără nici o deosebire de neam, erau ridicați soldații noștrii, cât și cei inamici.

Astfel se încheie ziua de 4 Octombrie, zi memorabilă predecesoară multor zile grele de jertfă și suferință dar și de isbândă pentru viteji.

Blocul de la Oituz

bolta zidită de Dumnezeu, iar zgomotul, lugubru, întinde nervii.

O rachetă roșie se înalță, urmându-i, apoi un buibuit prelung.

Un uragan năprasnic se abate asupra Vrânceanului, umplându-l cu sute de trăsnete.

Se sgudue pământul, pădurile se aprind în flăcări, iar fumul lor se întinde ca o apă, plutesc ca niște nori, prin văi, prin coline, ducând cu ei vuet de larmă și vifor.

Umbre fuginde rătăcite, se zăresc prin desimea fumului, prin întinericul nopței, apărând apoi în lumina rachetelor, ca niște fantome.

În sfârșit, dansul morței este desăvârșit.

Inamicul aruncă cu toate gurile de foc, potop de oțel asupra liniilor noastre. Mitralierele trimit suflarea și cântecul nimicirei. Atacul a fost pronunțat cu multă îndârjire către orele 11 noaptea. Inamicul a pornit în sunetul muzicilor spre a ne înspăimânta.

Invălmășeala a fost crâncenă. Au căzut mulți dela noi și dela ei. Când au ajuns de au dat piept cu baionetele, soldaților noștrii, repede au dat înapoi, lăsând în mâinele noastre morți și răniți.

Ceia ce câștigase cu valul năprasnic de gloanțe

Succesul câștigat, l-au frământat în praf și scaldat în sânge.

Toate mijloacele cele mai perfecționate au soldații noștrii de înfruntat aci și mii de dușmani caută a împinge nehotenit frontul în apărarea cărui soldații au făcut zid—un bloc,—„Blocul dela Oituz.”

Locot.-Col. Grig. Ionescu

INTR'O ZI DE PAȘTI....

— Nu mai bea, Bade Ifrime, Băutura nu e bună; ș'apoi dumneata ești om' voinic, sănătos și cu stare, noi ceștia rămași cu beteșug din război și cu greul în spinare, nu mai bem... Omul sănătos, băutura îl bolește

Ifrim ridică capul și privi pieziș.

— Necazuri, Mărine.

— Necazuri Badeo avem toți, căci viața-i făcută să neicăjim; dar omu câtu-i sănătos, nu are necazuri.

— Măi Mărine, m'au lăsat dușmanii fără casă; mi-au făcut-o puzderii. Am eu o leacă de brumă, dar tot era mai bine să am mai mult. M'au mâncat hoții de dușmani, mânca-i-ar puștia...

— Lasă, Bade Ifrime, căci și ei, dușmanii nu o duc mai bine, nu vezi cum stau înșirați sub mal cu stâlpii la cap? Așa-i sorocul lunei, să se încadrează când și când. Del se vede treaba, că-i un rost făcut de D-zeu, să ne dăm și noi ca fiarele unul la altul; și de aci rămânem săraci și pustii... Dar dacă e voia Domnului, fie voia lui. Acum a trecut, Țara e a noastră și noi suntem cu noi, D-zeu a voit cu noi...

— Dar băutura e boală curată, Bade Ifrime. Bună-i și ea la zile mari...

Ifrim râse.

— Bună, hai!

Mărin Gheorghe, rămăsese cam beteag de un picior, din război. Dar omul cuminte și-a luat mult, puțin, ce-i dăduse Statul, s'a însurat, s'a așezat, și acum era om gospodar și tată a doi copii. Mai avusese un frate, dar pierise din rândul celor vii, la un an după război, fusese greu rănit în lupte. Dar omul nu s'a lăsat necazului și muncea cât putea ca să trăească mulțumit cu ai lui. Nu se da el după lume.

— Necazul, ca necazul, zicea el, dar mai mare e necazul când te mai necăjești și pentru alții.

Și Mărin își vedea liniștit de necazurile lui, și lăsa necazurile altora pentru ei.

În săptămâna mare, oamenii mai lăsară grijile trupului și cu gândul la cel ce a adus pace în omenire își vedeau de oropsitul lor suflet. Dăngănițul de clopot îi chema în serile liniștite ale primăverii la curățenia păcatelor sufletești. Mărin, pios și omenos cu pasul lui târăgănat de beteșug, se îndrepta cu umilință spre locașul Celui Sfânt. Ifrim venea și el. Simțea și el nevoia unei frământări curate sufletești și sfios, intra în strană. Era umil și posac. Cântecul Preotului și citaniile lui îl cutremurau și pe el. Sufletul lui se înălța. Nu era om rău Ifrim, dar patima băuturii îi închisese porțile bunei lui inimii, de om' a lui D-zeu. Înainte de război, Ifrim nu era dedat la patimă. Cinstea și el ca tot omul un pahar de vin bun, râdea, era voios și muncea cât șapte. În război omul s'a purtat vitejește, ba câpătase și medalie pentru purtarea lui. Intors' acasă,

își văzu gospodăria distrusă de lupte, de oamenii răi, de soldații care trecuseră pe acolo. Se mârni Ifrim, dar gospodar și om' de muncă își croise din nou gospodăria. Dar viermele bogăției își făcu loc în sufletul lui.

— Ba că unul a luat pământ mai mult, ba că altul, finul boerului cutare, a făcut și a dres, și fără muncă a ajuns om' tare înstărit.

Ifrim începu să-și înecă gândurile în băutura.

— Lasă necazurile Bade Ifrime, îi spunea Mărin. Lasă-i și pe oameni în plata Domnului.

— Oamenii sunt răi, Mărine.

— Nu sunt Badeo, bogăția îi orbește.

— Bogăția, hai!

Și Ifrim râdea cu fața schimonosită.

— Bogăția, bat-o s'o bată...

— Hei, Bade Ifrime, dacă ar sta omul să se dea după toți care-i ies în cale, s'ar duce la răpă. Nu te lua Bade, după ei. Vezi-ți de munca dumitale, de liniștea dumitale. Bucuria în om. O sută de bogății nu prețuește ca liniștea sufletului și curățenia lui. O perină dacă ai, să-ți poarte capul liniștit. Cei cu bogății nu au liniște, nici căpătâi.

Ifrim s'a uitat lung la Mărin.

— Așa-i Mărine. Liniștea sufletului și curățenia lui.

În Sâmbăta Mare, cimitirul satului era plin de fumul lumânărilor, de străchinele cu pomană, și de salcie verde. Se pomeneau morții. Mărin cu cei doi copii, cu mamă și nevastă, era la crucea lui frate-său Smerit și cu durerea în suflet, Mărin asculta prohodul Preotului.

— Veșnica lui pomenire!..

— Veșnica lui pomenire!..

Și Mărin s'a închinat.

Se scurgea lumea din cimitir spre sat. Mărin s'a luat copiii, dar nu luă drumul către sat, s'a îndreptat spre mal, acolo unde mai erau o mână de cruci, strânse cu îngrijire supt troițe noi. Era cimitirul ostașilor dușmani, morți în luptele din văile satului.

— Veșnică fie și pomenirea voastră. Și voi aveți nevoie de o lacrimă, de o rugă, de o lumânare. D-zeu nu vă uită, suflete mari. În viață am fost dușmani, în cer suntem frați. Frați într'u Domnul Dumnezeu. Eu vă aduc lacrimile și ruga unui camarad, care a purtat și el povara durerilor voastre. Mărin s'a dus la ei cu copiii. Copiii purtau crengulițe de salcie și Mărin lumânări. Mărin plecă capul smerit.

Dar voi v'ați înălțat la cer, și el a rămas pe pământ. Nu-i nimeni să vă plângă, să vă cânte rugă, dar sunt eu fratele vostru, om din omenire. Copiii puseră crengulițele pe cruci și Mărin lumânările în pământ. Erau aci, soldați Bulgari, Nemți și Unguri.

În drum spre casă se întâlni cu Ifrim.

— Dar ai întârziat Mărine.
 — Ia fușci și pe subt maș, la cimitirul Eroilor dușmani.
 — Hâm! D-zeu să-i ierte, dar sunt cam singurei. S'au despărțit. Ifrim se uită lung după Mărin.
 — Ce om și Mărin ăsta! I-a luat Nemții un picior și el îi pomenește.
 Și plecă gândind.
 — Mare e și sufletul omului. Are Mărin dreptate când spune că războiul e un soroc al lumii. Și ei, dușmanii, ca și noi, au făcut voia celui de sus.. Da barim noi, mai suntem în viață; ei sărmanii dorm

de veci, departe de casa lor. Greu, greu de tot... Și câtă jale, n'o fi în urma lor?

Și Ifrim își dădu drumu inimii; inima lui cea blândă și bună.

Și s'a dus Ifrim pe gânduri și în noaptea învierii a strigat:

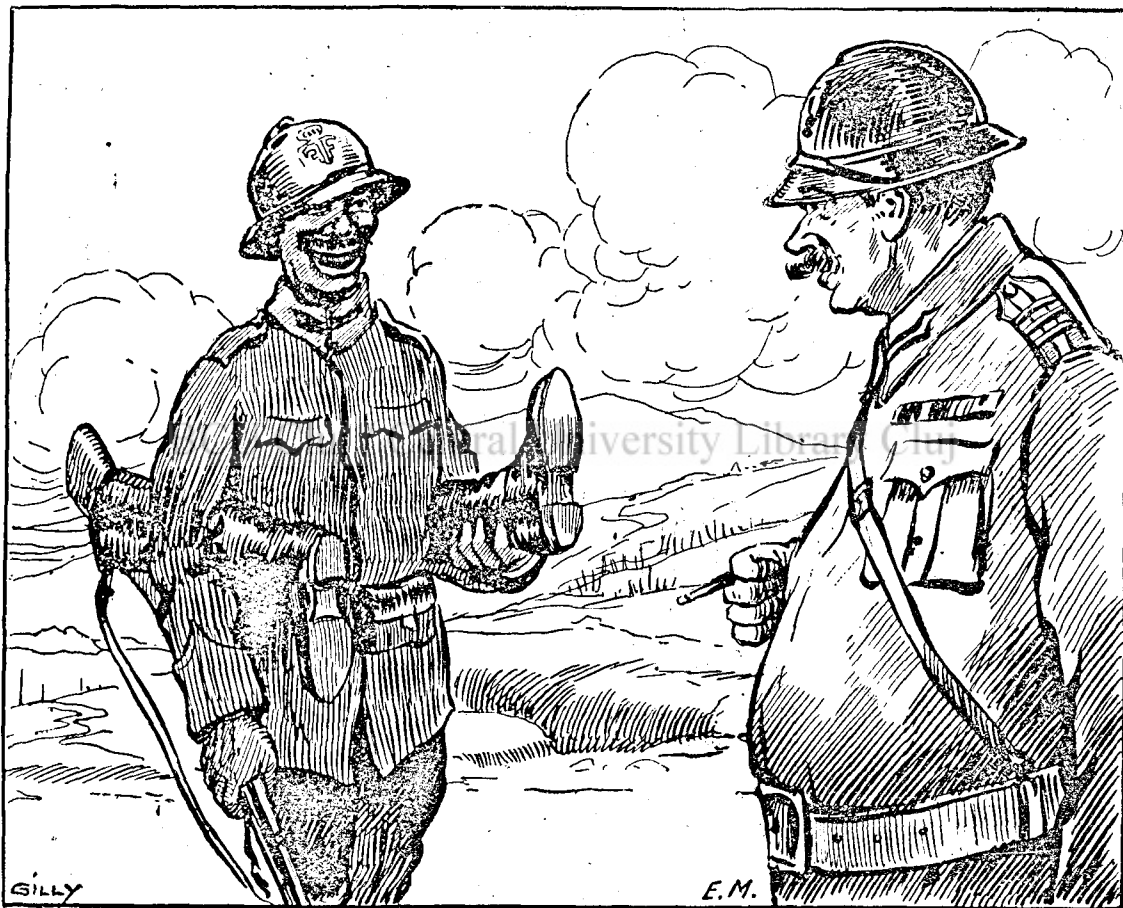
— Doamne, am înviat și eu cu tine.

În dimineața Sfântă a Paștelui, soarele călduț și lucitor, își juca razele lui vesele pe coroșițele de salcie verde, pușe pe umărul fiecărei cruci, din cimitirul Eroilor-dușmani.

Ifrim își deschisese inima lui închisă.

Ion Păun

Războiul în glumă

— Să trăiți, don' Colonel.... am omorât un ghinărar dușman și i-am tăiat picerile....

— De ce nu i-ai tăiat capu' mă Stanciule.

— Păi i-l tăiasc altcineva, să trăiți...

Uzinele de modelat și emailat S. A. R. MEDIAȘ (Transilvania)

Singura Fabrică din țară de
Vase de tablă emailată

Olărie smălțuită — albă — albastră — marou

Olărie extra-grea „Ideal“

— marou și roșu-coral —

Fabricațiunea în cuptoare de gaz metan.

Pentru industriași și comercianți

Reclama cea mai eficace

Placate de Tablă Emailată

estetice, solide, eficiente, 20 ani garanție

Firme emailate de orice fel

No. de case, tâblițe de străzi, firme pentru

uși, magazine, bioururi, hoteluri, teatre,

— liberi profesioniști, particulari etc. —

„CULTUL EROILOR“

Din războiul de întregire națională

Ceasul împlinirii „Visului Secular“

Pretutindeni, aceleași cuvinte, pătrundeau ca o flacăra arzătoare în sufletele soldaților, „A sunat ceasul“.

Fii bine venit! Te așteaptă un neam întreg cu o răbdare neînchipuită de atâtea veacuri. Atâtea veacuri ai fost iluzia amăgitoare spre care s'au îndreptat gândurile, inimile și brațele atâtor chinuiți, cari nu au meritat soarta cumplită a despărțirii și a sclaviei.

alarmă. Un singur ordin a fost deajuns pentru a pune oțel în trup și foc în sufletul acestor viteji de sânge, și pentru a le aminti că ei sunt aceia cari vor conduce destinele țării pe cărările mării și slavei.

De unde oare căpătase acel ordin, care fixă trecerea Carpaților, acele puteri tainice de convingere, de îmbărbătare, ce păreau că vin de pe alte tărâmurii și cari răscoliseră așa de profund sufletele tuturor! Privirile, dorințele și toate credințele lor au fost îndreptate de acest mare moment spre desrobirea mândrelor plaiuri ale Ardealului.

Trecerea Munților, 14–15 Aug. 1916.

Cu câtă nerăbdare am alergat după tine ceas sfânt!
Plângeam amarnic când te vedeam depărtându-te,
și totuși nu ne deseurajam; răbdam și luptam din
răspuțeri, pregătindu-ne în tăcere viața noastră națională,
scriind și gândind numai la tine, nădăjduind mereu
că nu ne vei părăsi.

Acum te-ai îndurat.

Bucuria sosirii tale, umple de extaz toate firile
exaltate de nerăbdarea așteptării, și naște sentimente
noi, necunoscute încă, cari n'au mai fost încercate
dela aprigul Mihai.

Pe cât de simplă, tăcută, maiestoașă, ți-ai făcut
tu, ceas hotărâtor al destinelor țării, apariția în
lagărul regimentului, pe atât de năprasnic a fost
avântul pe care l-ai trezit în sufletul ostașilor acestui
Regiment.

N'ai fost vestit nici prin sunete prelungi de clopote,
nici prin cântece războinice de muzici, ori strigăte de

Hotărât! Deacum suntem siguri de soldații noștri.
Ei vor ști să-și impună, în mod glorios, cu jertfa a
tot ce ei au mai de preț; viața,
Numai Dumnezeu să le ajute.

Botezul de sânge

Chiar în noaptea aceia de înălțare, ne-am dat
jertfă lui Dumnezeu pentru marele pas pe care s'a
îndurat să ni-l hărăzească.

Războiul este desigur un lung șir de jertfe,
izvorâte din fântâna de virtuți a unui popor. Prima
jertfă, a fost în toate timpurile istorice de crudă
războire, prilejul sărbătoririi și cinstirii cu
multă evlavie. Și noi am primit vestea primei
noastre jertfe, înălțând rugăciuni fierbinți pentru
odihna eroului, celui dintâi căzut, care a gustat
din potirul onoarei și al sfintei datorii.

Călărețul care a adus ordinul, prin care eroul căzut

era citat pe armată, ne-a povestit împrejurarea în care și-a dat viața Locot. Macarie Nicolae luptând.

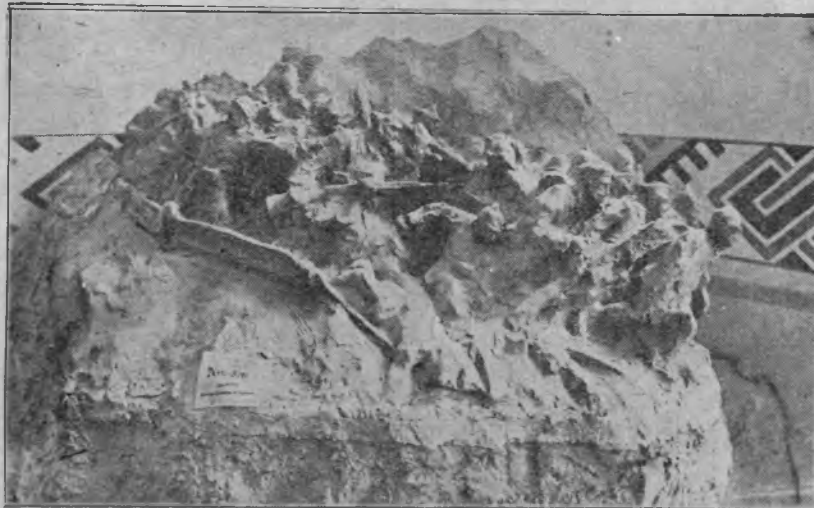
Batalionul 4 din 13 Infanterie trecea granița la ora 12 noaptea. Inamicul a început la început rezistență avangardei coloanei ca apoi să se retragă în debandadă, distrugând podurile, pentru a stingheri înaintarea.

La câțiva kilometri de Poiana Sărată, inamicul a

colae, a căzut străpuns de gloanțe. Astfel, blândul ofițer a murit de moartea severă a ostașului.

N'a fost inimă de soldat, care să nu încerce până la nesfârșit durere, produsă de pierderea iubitului lor camarad și comandant.

Patrie! Către tine s'au îndreptat gândurile tuturor, în aceste momente duiioase și mohorâte de grija morții.

Fugărirea inamicului

atacat din nou. Focuri de arme și mitraliere se auzeau din ambele părți, umplând pădurile și văile de zgomote prelungi. Lupta a durat mai bine de o oră. Ina-

Locotenentul Macarie Nicolae, a fost înmormântat într-un locaș săpat în piatră, în curtea bisericii din Poiana Sărată.

Sicriul de lemn a fost coborât în salvele de arme și bubuitul tunurilor, cari, vestind luptele din depărtări, trimeteau în acelaș timp și salutul lor, eroului, care îmbrățișase pentru întregirea Patriei, somnul de veci.

Drept căpătâiu, i s'a pus piatra care odinioară servea ca semn de hotar, pentru a întări și mai mult și a arăta celor ce vin după noi, că lanțul sclaviei și porțile cari întemnițau Ardealul, au fost sfărâmate, prin jertfă și numai prin jertfă.

Când ultima lopată de pământ acoperea mormântul primului erou, din depărtări, de pe coline, veneau note întrerupte de cântece războinice.

În această atmosferă de eroism, de avânt spre ideal, se auzea din ce în ce mai clar:

Veniți, viteji apărători ai țării!
Veniți, că sfânta zi a răsărit;
E ziua mare, a reinălțării,
Drapelului de gloanțe zdrențuit!
Veniți din toate unghiurile zării
Să cucerim, ce-avem de cucerit...

Lt.-Colonel Grig. Ionescu

În semn de aducere aminte, Locotenentului Macarie Nicolae primul căzut în noaptea de 14 spre 15 August, în luptele de la Oltuz.

micul atacat la baionetă, a părăsit câmpul de luptă, parte retrăgându-se, iar majoritatea fiind făcuți prizonieri.

În învălmășeagul luptei, Locotenentul Macarie Ni-

Pentru familiile celor căzuți în război

Programul de lucru al Soc. „Cultul Eroilor” pe anul 1928

Societatea „Cultul Eroilor”, Comitetul Central a întocmit un vast program de lucru pentru centralizarea a peste 50.000 morminte de eroi în cimitire de onoare în cursul anului 1928.

Potrivit acestui program, se vor centraliza mormintele de eroi din următoarele regiuni:

Regiunea Oltenia. Se vor centraliza mormintele de eroi din județele: *Dolj, Romanați, Gorj și Valcea* în cimitirele de onoare respective. Osemintele de eroi din *Jud. Mehedinți*, se vor centraliza în mauzoleul ce se va construi în acest scop la *T. Severin*.

Regiunea Muntenia. Se fac centralizări în județele: *Prahova, Dâmbovița, Ialomița, Argeș, Mușcel, Vlașca, (mauzoleu) Ilfov, Brăila, și Putna (Poiana lui Frunză).*

Regiunea Moldova și Basarabia în județele: *Ias, Vaslui, Roman, Dorohoi, Botoșani, Bacău, Neamț, Hotin, Soroca, Bălți, Chișinău, Cetatea Albă, Orhei și Tighina.*

Regiunea Transilvaniei *Jud. Ciuc, Trei Scăune, Mureș, Sibiu, Brașov și Arad.*

Regiunea Bucovina *Jud. Cernăuți.*

Regiunea Dobrogea. Se va termina definitiv centralizarea tuturor mormintelor de eroi rămase ne-centralizate în Dobrogea completându-se marele cimitir de onoare „*Mircea cel Bătrân*”, dela *Gara*

Mircea Vodă, care va cuprinde peste 7000 morminte de eroi.

Lucrările de centralizare au început în diferitele regiuni ale țării în a doua jumătate a lunii Martie.

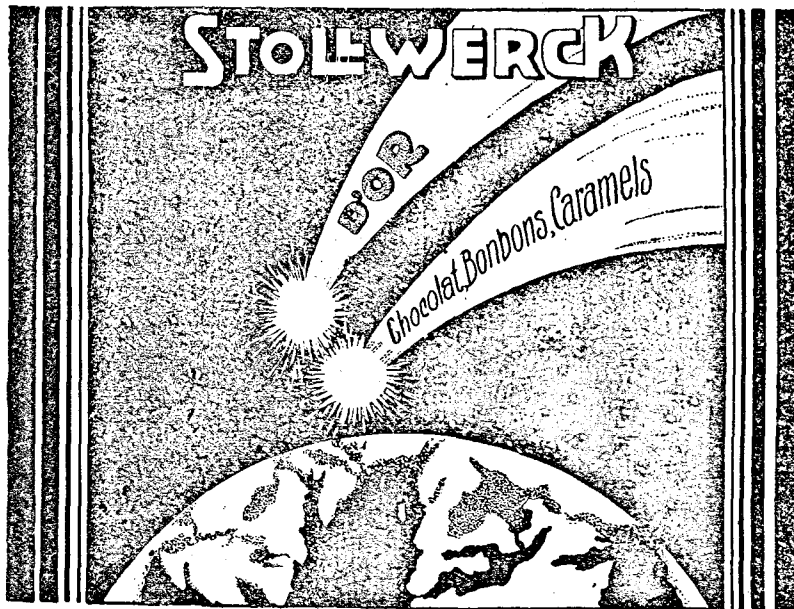
Familiile, camarazii și oricine posedă informațiuni cu privire la identificarea mormintelor de eroi din regiunile susmenționate, sunt rugați a le trimite Soc. „Cultul Eroilor”, Comitetul Central palatul Patriarhiei București, pentru a se avea în vedere cu ocazia exhumărilor.

Familiile care doresc să aducă spre reînhumare la locurile natale osemintele eroilor lor din aceleași regiuni, sunt rugate a anunța din vreme Comitetul Central.

Documente din război

În timpul exhumărilor ce s’au făcut la Brașov, în timpul centralizării osemintelor în cimitirul eroilor dela Bartholomeu, de către delegatul Comitetului Central al Societății „Cultul Eroilor”, defunctul Cpt. Iorga a găsit în groapa unui plutonier major din Regimentul 21 Inf. o tabacheră cu inscripția:

„*Călătorule, du-te și spune Spartanilor că am murit aici, precum ordonase legile lor.*”

MOARA CU ABURI

ED. PROHASKA Fii

Sannicolaul - Mare
Jud. Timiș-Torontal

TESĂTORIA MECANICĂ DE MATASE

SOCIETATE ANONIMĂ

SIGHISOARA

EUGEN LAYDA

Cofetărie de primul rang
CLUJ. — PIATA UNIREI, 29

Fiii lui „Daniel Fullajfar“

:-: FABRICA DE PIELE :-:
O Sannicolaul-Mare (BANAT) O
FONDAT 1873

Blancuri pentru curelări
:-: Negre și culori :-:
Mărgini și gături
Vaché-Cronpoane
Vaché - Jumătăți
Vaché- Gături
Vaché - Poale

Restaurantul Transilvania

Vasile Dejan

BRAȘOV

Promenada Regele Ferdinand

Local de primul rang
Restaurant românesc

**Nimeni nu se poate
atinge de faptul
că**

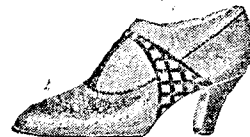
Veritabil Franck cu Rașnița
este cel mai bun și cel mai
fin Adaus la cafea boabe.

Higienica sa garan-
tează un gust fin, iar
marca sa spornicie-
o întrebuintare
avantajoasă.

Însă.....trebuie să fie
Veritabil Franck

Această garanție exis-
tă însă numai atunci,
dacă pachetele poar-
tă marca de fabrică
„Rașnița de cafea“

HEINRICH FRANCK SÖHNE S.A.R. BUCUREȘTI-BRAȘOV

GASTON MIHAILESCU

CENTRALA:
CALEA VICTORIEI No. 122
SUCURSALE:
BUCUREȘTI, Str. G-ral ANGELESCU, 90
SINAIA: CAZINO

Fabricile de postav

și
Țăsături de modă

din

BRAȘOV

Wilhelm Scherg & Comp. S.A.

FABRICA
DIMITRIE MARCULESCU

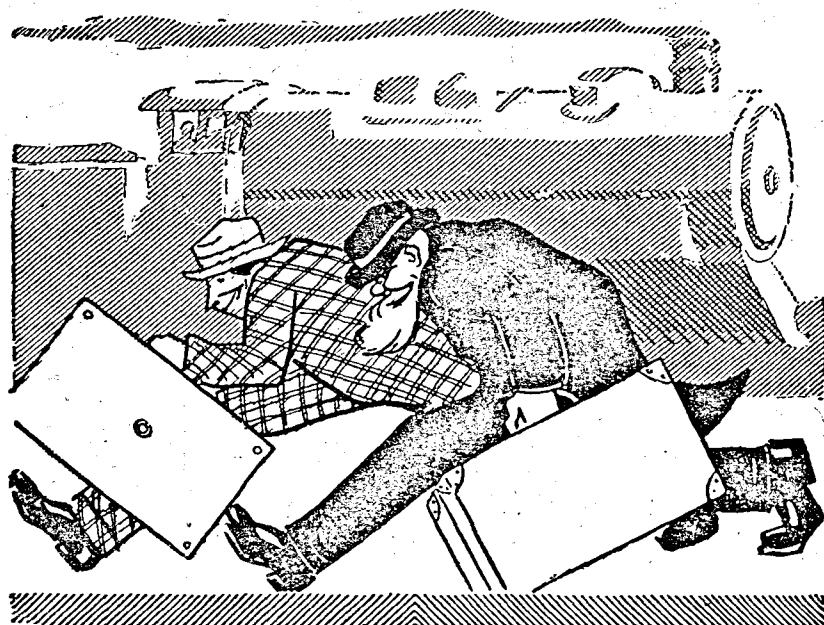
se impune ca prima industrie
de articole de voiaj.

Amenajată după marile indus-
trii din străinătate.

Desfide orice concurență

— Str. Sărindar 12 —

Telefon 377/30

„Prevederea”

Societate Anonimă Română de Asigurări. — Brăila

Capital Social Lei 10.000.000. — Rezerve Lei 32.000.000

Rezerve la finele anului 1926 peste Lei 50.000.000

Totalul capit. asigurate de soc. dela începutul activității (1920) până la finele anului 1926 peste Lei 41.834.250.000. Totalul daunelor reg. și plătite până la finele anului 1926 peste Lei 163.938.750

Primește asigurări contra riscurilor de incendiu, transport (maritim, fluvial și terestru), grindină, furt prin spargere, accidente, automobile, gamuri și oglinzi, viața și capitalizare în condițiunile cele mai avantajoase / Tranșează orice eventual diferend pe cale

* * de arbitraj. / Are agenții în toate localitățile principale din țară. * *

Montați

DUNLOP

ȘI VEȚI FI SATISFĂCUȚI

Reprezentanță generală

Londexpoco

Calea Victoriei, 59. București

FABRICA DE CAELE
ȚINTE, ȘURUPURI, CUIE, etc.

O. MUSTAD & FII

G A L A Ț I: Specialități

CAELE marca „COROANA„

„VITROMETAN“

FABRICA de STICLĂRIE S. A. MEDIAȘ

Produce toate felurile de:
BUTELII DE CULOARE VERZUIE

Ca sticle pentru:

Vin, Bere, Borviz, Lichior, Damigene,
Boloane de Sticlă etc.

Producția zilnică 25.000 sticle.

Heinrich Kunz

Fabrică de cărămizi
refractare
COMARNIC

Premiate la 30 de expoziții

„SCHMOLLPASTA“ S.A.

FABRICA DE CREMA DE GHETE

B R A Ș O V

9 medallii de aur

I. MUSCHONG & Comp.

Fabrici de țiglă și cărămidă

— L u g o j —

Tel. 43. — Adresa telegrafică „Muschong Lugoj“

Fabrică tot felul de țiglă și cărămidă
Fabricatele sunt garantate că nu conțin

::: piatră de var și salitru :::
La cerere se trimit oferte și mostre
gratis

Producția anuală: 30 milioane bucăți

Băile Minerale

— Buziaș —

Telefoane: Direcțiunea Băilor 25
Fabrica de Acid Carbonic, 18
Adresa telegrafică: „Muschong Buziaș“

Băile Minerale:

Sezonul dela 15 Mai până la 15 Sept.
Lichidarea de Acid carbonic natural
::: și Uzine de apă minerală :::

HANN & Comp.

SOC. AN. DE COMERȚ PENTRU
MAȘINI ȘI ARTICOLE TECHNICE

C L U J

Str. Regina Maria, No. 11

Mare depozit pentru
Articole Technice
Uleiuri, Mașini Agricole, etc.

Industria Plumbului

Inginer Ferers

Șoseaua Doamnei, 55. București

Fabrica de BERE ȘI MALT

Ca societate pe acțiuni din Sannicolaul-Mare

Bere Salon blondă
Bere Poster neagră

Specialități: Coroana specială
blondă
Fabricată și Malt.

